

serum uit de vagina. Het bloed schijnt het peritoneaal bekleedsel van den uterus te hebben losgewoeld en zich verder te hebben verspreid

Nog enkele opmerkingen wat de hoofdzaak betreft.

Ik had gehoopt mijne methode van transfusie nog in meer gevallen te kunnen toetsen en de dierproeven uit te breiden. Doch omstandigheden van verschillende aard traden steeds belemmerend in den weg. Mondeling heb ik aan vele kunstgenooten de zaak nu en dan meegedeeld. Doch bij mijn weten heeft niemand een herhaling beproefd.

Toen ik dezer dagen in de dagbladen een berichtje ontmoette, dat ook sprak van een transfusie buiten de aderen om, meende ik dat het tijd werd mijne gelukkig volbrachte operatie van 1876 door den druk meer algemeene bekendheid te geven.

Ik heb de volle zekerheid dat een transfusie, hypodermatisch aangewend, een zoo onschuldige operatie is, dat ze overal kan worden aangewend, waar men met een op andere wijze ongeneeslijke anaemie te kampen heeft.

De groote voordeelen der methode springen dadelijk in 't oog. *Men behoeft geen ader te openen*; een luchtbel, kleine vreemde lichamen, zelfs enkele bacteriën kunnen niet schaden. *Om zich bloed te verschaffen behoeft men ook geen ader te openen*: de kunstmatige bloedzuiger of een gewone kop (mits geen aether, maar een luchtpomp of caoutchouglas gebruikt worde) is voldoende. De operatie is zoo eenvoudig, dat men ze zonder helpers uitvoert.

Doordien men een van de gevaarlijkste operatiën tot een van de onschuldigste reduceert veranderen ook de indicatiën. Ieder zal voor zich de gevallen bepalen waar hij bloedarmoede met transfusio bestrijden zal. Eene chlorotica die reeds tevergeefs den gewonen cyclus van geneesmiddelen doorloopen heeft, zou ik zonder aarzelen bijv. alle acht dagen een 50—75 gram bloed toevoeren.

Met deze weinige aanwijzingen kan ik eindigen. Ik hoop dat mijne methode ingang vindt en dat zij er althans toe leiden zal, dat de transfusio per venas de zeldzaamste van alle chirurgische operatiën worde.

Utrecht, 28 Maart 1881.

I N G E Z O N D E N S T U K .

Den Wel-Ed. Zeer Gel. Heer Dr. HERMANIDES!

Mijnheer!

Zeer aangenaam zou mij eene discussie zijn met U, naar aanleiding van Uw artikel in n°. 17 van dit *Tijdschrift*, maar (alles is relatief) nog aangenamer zijn mij andere dingen. Vóór de behandeling van ons eigenlijk onderwerp zouden wij toch zoo vele voorloopige zaken moeten bespreken, dat ik vrees dat mij voor onze discussie de tijd zou ontbreken en dat de Redactie van dit *Tijdschrift* geen voldoende ruimte tot onze beschikking zou willen stellen.

Ik wil een paar voorbeelden kiezen.

U spreekt van een „stalen” veer in den tonometer en er komt in het geheele

instrument zulk een veer niet voor. Dat doet mij denken dat U den tonomete of in het geheel niet heeft gezien of ten minste niet goed heeft gezien. Allereerst zouden wij dus moeten bespreken of mijne onderstelling juist is en, zoo ja, of dan toch eene zakelijke kritiek mogelijk is.

Wat U zegt op blz. 246 van de spanning van den wand der arteries, heeft, naar mijne opvatting, slechts een gering gewicht en wat U zegt op blz. 247 van „den grooteren weêrstand van den wand der aorta” is mij ten eenenmale onbegrijpelijk. Voor wij ten opzichte van dit principe tot dezelfde opvatting zouden zijn gekomen, zouden er heel wat woorden moeten worden verbruikt.

Blz. 247 zegt U: „drievierde gedeelte van den wand ligt vast en geeft niet mede. Het gevolg zal zijn dat de alléén meêgevende bovenste zijde van de *verhoogde* drukking nu veel meer te dragen zal hebben, daar deze zich anders over den geheelen omvang van het vat zou uitbreiden. Niet de *geheele* verhooging komt op haar neer, wijl ook een deel zich over de vrije openingen van het lumen zal verbreiden.” Voor wij zouden kunnen spreken over den tonometer zouden wij het eens moeten worden over de stelling, die ik zou willen stellen: dat de physica iets geheel anders leert dan wat door U aangenomen wordt. Aangenomen dat die stelling houdbaar was, zou U misschien van mij het betoog vragen, dat de physica gelijk en dat U ongelijk heeft.

Blz. 249 zegt U: „wat leert ons de manometer? Dat het onderscheid in drukking bij de systole en diastole gemiddeld 5 m.m. Hg. bedraagt.” Wij zouden weêr moeten beginnen met de stelling: dat de physiologie het geheel oneens met U is. Daarna zou ik tegenover U het goede recht der physiologie moeten verdedigen.

U zegt (blz. 251): „de eerste in *c* te tellen pols” en U spreekt (blz. 252) „van het trekken aan meerdere vaten, zoodat het voorbereidingsstadium der ontsteking begint.” Hieruit leid ik af, dat U mijne wijze van behandeling van den kikvorsch en zijn tong principieel zou veroordeelen, gelijk ik misschien de Uwe zou doen. Hoe vele discussies dus alweer over bijzaken!

Ik heb nu maar een paar van de vele moeilijkheden genoemd, die uit den weg zouden geruimd moeten worden voor wij tot ons eigenlijk onderwerp zouden kunnen overgaan. Om den tijd en de ruimte die de geheele behandeling van ons verschil dus zou eischen, zal U mij permitteeren dat ik U het antwoord schuldig blijf.

Ik heb de eer te zijn, WelEd. Zeer Gel. Heer!

Uw dienstw. dienaar

S. TALMA.

WETENSCHAPPELIJKE MEDEDEELINGEN.

Prof. E. Bamberger, OVER HAEMATOGENE ALBUMINURIE (*Wiener Wochenschrift*, 1881, n°. 6 en 7). — Reeds vogel heeft bij gezonde individuen eiwit in de urine gevonden. Latere onderzoekingen o. a. van FRÜHRBBINGER en LEUBE gaven dezelfde resultaten. Zoo vond de laatste onder 49 gezonde soldaten 19maal albuminurie, terwijl de eerste dit verschijnsel 7maal bij 61 gezonde individuen waarnam.